

ROLE ZAHRANIČNÍHO VLASTNICTVÍ Z HLEDISKA TVORBY PRACOVNÍCH MÍST A FLUKTUACE ZAMĚŠTNANCŮ

Kateřina Duspivová, VŠE v Praze a TREXIMA, spol. s r.o.

---

1. Úvod

Současná ekonomická krize nezasáhla Českou republiku v tak výrazném měřítku jako ostatní země,¹ přesto zde byly vážnější příznaky ekonomické krize identifikovány v roce 2008² a můžeme říci, že v mírnější podobě přetrvávají dosud. Krize se projevila i na českém trhu práce, nicméně pomocí stávajících ukazatelů nebylo možné zhodnotit dopady krize z pohledu zaměstnavatelů a zároveň z pohledu zaměstnanců. Rovněž nebylo možné sledovat vývoj ukazatelů českého trhu práce současně z makro- a mikroúrovně.

Cílem tohoto příspěvku proto bude představit systém ukazatelů trhu práce, který se snaží výše uvedené nedostatky odstranit. Nové ukazatele propojují hlediska zaměstnavatele (a kvantifikují počet nových a zrušených pracovních míst) a zaměstnance (a kvantifikují počet nově přijatých a odchozích zaměstnanců) prostřednictvím souhrnných měr (změna zaměstnanosti, fluktuace zaměstnanců a realokace pracovních míst). Tím umožňují i pohled z mikroúrovně, což se ukázalo zásadním při hodnocení vývoje trhu práce během ekonomického cyklu.

Česká republika je považována za otevřenou ekonomiku, což s sebou v globalizovaném světě přináší nejen výhody, ale i nevýhody.³ Příliv zahraničního kapitálu do České republiky způsobil vznik duality, kdy je pro podniky v zahraničním vlastnictví charakteristická vyšší výkonnost oproti těm, které jsou ve vlastnictví tuzemském.⁴ Tato dualita se potom projevuje i na trhu práce a spočívá v nižší flexibilitě českých subjektů z hlediska změn zaměstnanosti. Vzhledem ke globálním projevům poslední ekonomické krize se můžeme domnívat, že dualita mezi oběma skupinami hrála roli v tom, jak byly krizí zasaženy, a potažmo i jak se z ní zotavily. Na základě kvantifikace systému ukazatelů trhu práce se proto pokusíme prokázat, že dualita mezi českými a zahraničními vlastníky jednak stále trvá, a jednak že měla vliv na vývoj těchto subjektů během ekonomické krize.

Část příspěvku bude věnována i specifickému vývoji ukazatelů nově vytvořených a zrušených pracovních míst v letech 2007–2010. Asymetrický vývoj těchto ukazatelů

---

1 Viz Singer (2009), Tong a Wei (2009), Blanchard, Faruqee a Das (2010) nebo Frankel a Saravelos (2010).

2 Viz Schlosser (2010).

3 Viz např. Rojíček (2010).

4 Viz Zamrazilová (2007).

dosud nebyl v tomto období na českém trhu práce analyzován, a to ani z hlediska vlastnictví ekonomických subjektů. Zkoumání tohoto jevu je důležité i vzhledem ke skutečnosti, že agregátní ukazatele zaměstnanosti jsou v makroekonomických modelech postupně nahrazovány právě výše uvedenými ukazateli.

V neposlední řadě budou výsledky analýzy porovnány s dosud publikovanými výsledky mezinárodních studií.

Příspěvek bude členěn následujícím způsobem. Ve druhé kapitole budou představeny definice jednotlivých ukazatelů a metodika analýzy. Třetí část se bude zabývat výsledky analýzy podle vlastnictví. Čtvrtá část bude zaměřena na specifika vývoje realokace pracovních míst, tj. na cyklickou asymetrii nově vytvořených a zrušených pracovních míst. V páté části budou výsledky porovnány s výsledky mezinárodních studií. V závěru budou shrnuty nejdůležitější výsledky této analýzy.

2. Data a definice

Data a klasifikace subjektů podle vlastnictví

Dopad ekonomické krize na tvorbu pracovních míst a pohyb zaměstnanců bude kvantifikován na základě údajů obsažených v Informačním systému o průměrném výdělku (ISPV), který je v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV ČR). ISPV obsahuje údaje ze Čtvrtletního šetření o průměrném výdělku, které je plně harmonizováno s požadavky evropského strukturálního šetření mezd (*the Structure of Earnings Survey*, SES) od roku 2006. ISPV byl jako zdroj údajů zvolen z několika důvodů. Mezi ty nejdůležitější však patří skutečnost, že ISPV umožňuje jako jediný datový zdroj v České republice longitudinální sledování vývoje ukazatelů zaměstnanosti z pohledu zaměstnavatelů i zaměstnanců, neboť obsahuje individuální záznamy o zaměstnancích.

Jednotlivé ukazatele budou kvantifikovány v souboru ekonomických subjektů podnikatelské sféry, které dodaly všechna data v pořádku a měly alespoň v jednom roce 250 a více zaměstnanců. Hranice 250 zaměstnanců byla zvolena z několika důvodů. Ve sledovaném období bylo podle Registru ekonomických subjektů (RES) zařazeno 44 % ekonomických subjektů s 250 a více zaměstnanci do institucionálních sektorů nefinančních podniků a finančních institucí soukromých pod zahraniční kontrolou. U subjektů, které měly méně než 250 zaměstnanců, činil tento podíl pouze 7%. Aby mohly být ukazatele kvantifikovány i podle zemí původu jednotlivých vlastníků, bylo nutné určit vlastníka daného subjektu na základě údajů obsažených v Obchodním rejstříku a Sbírcе listin Ministerstva spravedlnosti České republiky, ve výročních zprávách a na webových stránkách jednotlivých subjektů. Subjekty s méně než 250 zaměstnanci byly ze souboru vyřazeny ze dvou hlavních důvodů – jednak je klasifikace ekonomických subjektů podle vlastnictví náročná, a jednak byly subjekty s menším počtem zaměstnanců (především bez zaměstnanců) založeny v některých případech i proto, aby učinily vlastnickou strukturu více nepřehlednou. Zařazení subjektů do institucionálních sektorů podle RES nebylo využito v širším měřítku, protože zde neexistují údaje o zemi původu vlastníka.

Zároveň by mohly výsledky analýzy ovlivnit i chybovost a neaktuálnost údajů z hlediska zařazení subjektů do institucionálních sektorů podle RES.

Klasifikace subjektů podle země původu jejich vlastníka byla provedena následujícím způsobem. Na základě výše uvedených údajů byla sledována vlastnická struktura celé skupiny až k vrcholovému vlastníku. V případě, že nebylo možné určit skutečného vlastníka daného ekonomického subjektu kvůli nedostupnosti údajů nebo nepřehledné vlastnické struktuře, byl za vlastníka určen poslední dohledatelný vlastník, a země vlastnictví byla určena podle sídla tohoto vlastníka. V případech, kdy byl subjekt v podílovém vlastnictví subjektů pocházejících z více zemí, byly kvantifikovány i tyto podíly. Jako subjekty v českém vlastnictví byly klasifikovány ty, u nichž bylo tuzemské vlastnictví 50% a vyšší. Všechny ostatní subjekty byly klasifikovány v zahraničním vlastnictví. Subjekty, které nevlastnil jediný vlastník se 100% podílem, byly pro účely této analýzy zařazeny k té zemi, ze které pocházel vlastník s největším podílem ve sledovaném subjektu.

Analýza bude založena na ročních údajích (tj. údajích k 31. 12.) za období 2006–2010. Jako výchozí rok analýzy byl zvolen rok 2006, neboť od tohoto roku je ISPV plně harmonizován s požadavky SES.

V rámci souboru bylo nutné ekonomické subjekty jednoznačně identifikovat a propojit mezi jednotlivými roky. Identifikace a propojení ekonomických subjektů byly provedeny na základě jedinečného identifikátoru, kterým je IČO. Aby bylo možné kvantifikovat ukazatele z hlediska zaměstnanců, bylo nutné mezi obdobími propojit i záznamy o jednotlivých zaměstnancích příslušných ekonomických subjektů. Pokud byla u konkrétního subjektu po celé sledované období stálá identifikační čísla zaměstnanců, bylo propojení provedeno na základě těchto identifikačních čísel. Pokud subjekt během sledovaného období změnil identifikační čísla zaměstnanců, potom byli zaměstnanci propojeni na základě současné shody několika znaků v jednotlivých letech (pohlaví, rok narození, atd.).

Soubor ekonomických subjektů, který byl vytvořen na základě výše uvedených požadavků, tvořilo 713 subjektů s průměrným počtem 550 tis. zaměstnanců za rok. V rámci tohoto souboru bylo v českém vlastnictví 43 % subjektů, v zahraničním 57 %. Subjekty v zahraničním vlastnictví zaměstnávaly průměrně 775 zaměstnanců, zatímco subjekty v českém vlastnictví 600 zaměstnanců. Subjekty v zahraničním vlastnictví tak zaměstnávaly v průměru za sledované období 67 % všech zaměstnanců, české 33 %.

Ukazatele

Ukazatele, které budou používány v následujících částech, byly definovány podle Davise a Haltiwangera (1992) a Davise a kol. (1996).

Počet nově vytvořených pracovních míst během příslušného období (*job creation*) byl v daném ekonomickém subjektu určen jako kladný rozdíl celkového počtu zaměstnanců na konci současného a předchozího období. Nově vytvořená pracovní místa se objevují u expandujících ekonomických subjektů, příp. u nově vznikajících. Počet nově vytvořených pracovních míst v souboru ekonomických subjektů je roven součtu nově vytvořených pracovních míst v jednotlivých ekonomických subjektech.

Počet zrušených pracovních míst během příslušného období (*job destruction*) byl v daném ekonomickém subjektu určen jako záporný rozdíl celkového počtu zaměstnanců na konci současného a předchozího období. Pracovní místa jsou rušena u ekonomických subjektů, které svou činnost utlumují, příp. zcela ukončují. Počet zrušených pracovních míst v souboru ekonomických subjektů je roven součtu zrušených pracovních míst v jednotlivých ekonomických subjektech.

Noví zaměstnanci (*hires*) jsou ti, kteří byli v evidenčním počtu příslušných ekonomických subjektů na konci současného roku, ale nebyli v evidenčním počtu na konci předchozího roku.

Odchozí zaměstnanci (*separations*) jsou ti, kteří byli u příslušných ekonomických subjektů v evidenčním počtu na konci předchozího roku, ale na konci současného roku v evidenčním počtu již nebyli, příp. ukončili svůj pracovní poměr k tomuto dni. Odchozí zaměstnanci představují všechny zaměstnance, kteří v daném období z ekonomického subjektu odešli (nejsou zde tedy rozlišovány výpovědi ze strany zaměstnavatele a zaměstnance, odchody do starobního důchodu, apod.).

Čistá změna zaměstnanosti (*net employment change*) je definována jako rozdíl mezi počtem nově vytvořených a počtem zrušených pracovních míst, příp. jako rozdíl mezi počtem nových a odchozích zaměstnanců v příslušném období.

Realokace pracovních míst (*job reallocation*) je rovna součtu nově vytvořených a zrušených pracovních míst v příslušném období.

Fluktuace zaměstnanců (*worker reallocation*) je definována jako součet nových a odchozích zaměstnanců v příslušném období.

Formálně je možné zapsat výše uvedené ukazatele následujícím způsobem:

Uvažujme ekonomický subjekt e se zaměstnancem y v souboru ekonomických subjektů s v čase t , přičemž změna zaměstnanosti je pro subjekt e v čase t definována jako

$$\Delta E_{est} = E_{est} - E_{es,t-1},$$

počet nově vytvořených pracovních míst v souboru jako

$$JC_{st} = \sum \Delta E_{est}, \text{ kde } \Delta E_{est} > 0,$$

počet zrušených pracovních míst v souboru jako

$$JD_{st} = \sum |\Delta E_{est}|, \text{ kde } \Delta E_{est} < 0, \text{ kde } ,$$

noví zaměstnanci ve všech subjektech souboru jako

$$H_{st} = \sum y_{est}, \text{ kde } (y \in e_t) \wedge (y \notin e_{t-1}),$$

odchozí zaměstnanci ze všech subjektů souboru jako

$$S_{st} = \sum y_{est}, \text{ kde } (y \in e_{t-1}) \wedge (y \notin e_t),$$

čistá změna zaměstnanosti v souboru jako

$$NEC_{st} = JC_{st} - JD_{st} = H_{st} - S_{st},$$

realokace pracovních míst jako

$$JR_{st} = JC_{st} + JD_{st},$$

a fluktuace zaměstnanců jako

$$WR_{st} = H_{st} + S_{st}.$$

Všechny výše uvedené ukazatele budou dále interpretovány v relativním vyjádření, přičemž jmenovatel použitý pro výpočet relativních měr bude určen jako prostý průměr počtu zaměstnanců na konci současného a předchozího období,⁵ tj. průměrná zaměstnanost v souboru s je v čase t definována vztahem

$$\bar{E}_{st} = \frac{E_{st} + E_{s,t-1}}{2}$$

a jednotlivé míry (označeny stejným kódem psaným malými písmeny) jako

$$jc_{st} = \frac{JC_{st}}{\bar{E}_{st}}, jd_{st} = \frac{JD_{st}}{\bar{E}_{st}}, h_{st} = \frac{H_{st}}{\bar{E}_{st}}, s_{st} = \frac{S_{st}}{\bar{E}_{st}}, nec_{st} = \frac{NEC_{st}}{\bar{E}_{st}}, jr_{st} = \frac{JR_{st}}{\bar{E}_{st}}, wr_{st} = \frac{WR_{st}}{\bar{E}_{st}}.$$

Rozdělení souboru na expandující subjekty a subjekty v útlumu

Základní informaci o tom, jak se vyvíjela zaměstnanost v subjektech v zahraničním a českém vlastnictví během ekonomické krize, nám poskytne rozdělení souboru na subjekty expandující, stabilní a subjekty v útlumu. Rozdělení těchto subjektů podle Belzila (2000) ukazuje tabulka 1.

Tabulka 1

Četnosti ekonomických subjektů v českém a zahraničním vlastnictví z hlediska meziročních změn počtu pracovních míst

Vlastnictví	Kategorie ekonomických subjektů	2007	2008	2009	2010
České	Expandující subjekty	0,455	0,435	0,296	0,474
	Subjekty v útlumu	0,516	0,552	0,701	0,516
	Stabilní subjekty	0,029	0,013	0,003	0,010
	Celkem	1,000	1,000	1,000	1,000
Zahraněční	Expandující subjekty	0,625	0,457	0,207	0,632
	Subjekty v útlumu	0,355	0,528	0,778	0,356
	Stabilní subjekty	0,020	0,015	0,015	0,012
	Celkem	1,000	1,000	1,000	1,000

Pozn.: Expandující ekonomické subjekty vytvořily v daném roce více pracovních míst, než jich zrušily. Ekonomické subjekty v útlumu naopak více pracovních míst zrušily. Stabilní subjekty jsou ty, u kterých v daném roce nenastala změna v počtu pracovních míst.

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

5 Výhody takto definovaného jmenovatele uvádí např. Tornquist a kol. (1985) a Davis a kol. (1996).

Z tabulky 1 je patrné, že poměr expandujících subjektů k subjektům v útlumu byl po celé sledované období vyšší v subjektech v zahraničním vlastnictví. Výjimkou byl rok 2009, kdy bylo v útlumu mnohem více subjektů v zahraničním vlastnictví, nicméně v roce 2010 došlo k obratu a zaměstnanost se v subjektech v zahraničním vlastnictví zvyšovala mnohem častěji než v subjektech českých.

3. Výsledky z hlediska vlastnictví

Výsledky analýzy v souboru ekonomických subjektů z hlediska tvorby pracovních míst a fluktuace zaměstnanců ukazují tabulky 2 a 3. Tabulka 2 zobrazuje výsledky za subjekty v českém vlastnictví, tabulka 3 za subjekty v zahraničním vlastnictví.

Tabulka 2

Toky pracovních míst a zaměstnanců v ekonomických subjektech v českém vlastnictví

Ukazatel/Období	2007	2008	2009	2010	Průměr
Nově vytvořená pracovní místa (Job creation)	0,030	0,027	0,020	0,053	0,033
Zrušená pracovní místa (Job destruction)	0,044	0,054	0,095	0,048	0,060
Noví zaměstnanci (Hires)	0,122	0,164	0,137	0,153	0,144
Odchozí zaměstnanci (Separations)	0,135	0,191	0,213	0,148	0,172
Čistá změna zaměstnanosti (Net employment change)	-0,013	-0,026	-0,076	0,005	-0,028
Fluktuace zaměstnanců (Worker reallocation)	0,257	0,355	0,350	0,300	0,316
Realokace pracovních míst (Job reallocation)	0,074	0,081	0,115	0,101	0,093

Pozn.: Rozdíly v součtech jsou způsobeny zaokrouhlením. Průměr odpovídá průměrné hodnotě daného ukazatele v letech 2007-2010.

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

Z hlediska četnosti vybraných jevů lze z tabulky 2 vyčíst, že v českých subjektech bylo průměrně mezi roky 2007 a 2010 zrušené každé 17. pracovní místo (6% pracovních míst) a nově vytvořené každé 31. pracovní místo (3% pracovních míst). Ve stejném období byl nově přijatý průměrně každý 7. zaměstnanec (14% zaměstnanců) a ze subjektů odcházel každý 6. zaměstnanec (17% zaměstnanců). Fluktuace zaměstnanců dosáhla ve sledovaném období průměrně 32%, přičemž pouze 29% těchto pohybů nastalo v důsledku vytvoření či rušení pracovního místa. Jinými slovy – zaměstnanci byli v průměru čtyřikrát častěji najímáni ve srovnání s četností vzniku nových pracovních míst, a na druhou stranu třikrát častěji odcházeli ve srovnání s četností rušení pracovních míst.

Z tabulky 2 vyplývá, že v subjektech v českém vlastnictví se od roku 2007 zhoršovala situace, a to jak z hlediska vývoje počtu pracovních míst, tak z hlediska fluktuace

zaměstnanců. Největší propad nastal u všech ukazatelů v roce 2009. Vývoj ukazatelů v roce 2010 naznačuje mírné oživení.

Tabulka 3

Toky pracovních míst a zaměstnanců v ekonomických subjektech v zahraničním vlastnictví

Ukazatel/Období	2007	2008	2009	2010	Průměr
Nově vytvořená pracovní místa (Job creation)	0,079	0,039	0,022	0,088	0,057
Zrušená pracovní místa (Job destruction)	0,028	0,051	0,096	0,030	0,051
Noví zaměstnanci (Hires)	0,212	0,189	0,145	0,227	0,193
Odchozí zaměstnanci (Separations)	0,161	0,201	0,219	0,169	0,188
Čistá změna zaměstnanosti (Net employment change)	0,050	-0,012	-0,074	0,058	0,006
Fluktuace zaměstnanců (Worker reallocation)	0,373	0,389	0,364	0,397	0,381
Realokace pracovních míst (Job reallocation)	0,107	0,090	0,118	0,118	0,108

Pozn.: Rozdíly v součtech jsou způsobeny zaokrouhlením. Průměr odpovídá průměrné hodnotě daného ukazatele v letech 2007-2010.

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

Z tabulky 3 vyplývá, že v subjektech v zahraničním vlastnictví bylo ve sledovaném období průměrně zrušené každé 20. pracovní místo (5% pracovních míst) a nově vytvořené každé 18. pracovní místo (6% pracovních míst). Nově přijatý, stejně jako odchozí, byl každý 5. zaměstnanec, tzn. nově přijatých i odchozích bylo 19% zaměstnanců. Fluktuace zaměstnanců dosáhla ve sledovaném období průměrně 38%, přičemž 72% těchto pohybů nenastalo v souvislosti se změnami pracovních míst. Zaměstnanci v subjektech v zahraničním vlastnictví byli v průměru třikrát častěji nájímáni ve srovnání s četností vzniku nových pracovních míst, a čtyřikrát častěji odcházeli ve srovnání s četností rušení pracovních míst.

Ze srovnání tabulek 2 a 3 vyplývá, že v subjektech v zahraničním vlastnictví se – ve srovnání s českými subjekty – vyvíjely sledované ukazatele odlišně. Ještě v roce 2007 byla v subjektech v zahraničním vlastnictví čistá změna zaměstnanosti kladná, zatímco v českých subjektech již zaměstnanost klesala. Po celé sledované období byly subjekty v zahraničním vlastnictví dynamičtější, ať už z hlediska realokace pracovních míst nebo fluktuace zaměstnanců. V roce 2009 zasáhla ekonomická krize vážněji subjekty v zahraničním vlastnictví a úroveň všech ukazatelů se přiblížila úrovni vykazované českými subjekty. V roce 2010 se však nůžky mezi oběma skupinami opět rozevřely, a u subjektů v zahraničním vlastnictví došlo k oživení a ukazatele se vrátily na úroveň roku 2007. Subjekty v zahraničním vlastnictví v tomto roce vytvářely častěji nová pracovní místa a rovněž častěji přijímaly nové zaměstnance. Z hlediska vývoje počtu pracovních míst a fluktuace zaměstnanců pocítily dopady

ekonomické krize ve větší míře subjekty v českém vlastnictví ve srovnání se subjekty ve vlastnictví zahraničním. Výše uvedené bylo rovněž prokázáno prostřednictvím Mann-Whitneyova testu shody středních hodnot jednotlivých ukazatelů podle českého a zahraničního vlastnictví v jednotlivých letech.⁶

Výsledky z hlediska tvorby a rušení pracovních míst podle jednotlivých zemí ukazuje graf 1. Z tohoto grafu je patrné, že vývoj ukazatelů v souboru subjektů v zahraničním vlastnictví ovlivnily především subjekty, jejichž vlastníci pocházeli ze zemí Evropské unie (EU) a především ze zemí EU-15. Subjekty z EU (resp. EU-15) tvořily 90 % (resp. 82 %) subjektů v zahraničním vlastnictví. Země EU-15 byly reprezentovány především německými (27 % subjektů z EU-15), nizozemskými (20 %) a rakouskými (11 %) vlastníky. Z grafu 1 dále vyplývá, že vlastníci ze zemí Eurozóny rušili pracovní místa v průměru stejně často jako vlastníci ze zemí mimo Eurozónu, nicméně z hlediska četnosti vytváření nových pracovních míst na tom byly lépe země mimo Eurozónu. Z grafu 1 je však zřejmé, že výsledky za vlastníky ze zemí mimo Eurozónu ovlivnili britští vlastníci, kteří vytvářeli v rámci celého souboru nová pracovní místa nejčastěji.

Výsledky z hlediska geografických sousedů České republiky ukazují, že německé i rakouské subjekty vytvářely v České republice více pracovních míst, než jich rušily. V grafu 1 však není možné nalézt výsledky za další sousední země, tj. Polsko a Slovenskou republiku, neboť subjekty z těchto zemí zde byly zastoupeny minimálně. Pokud vezmeme v úvahu podobu souboru (tj. subjekty s 250 a více zaměstnanci), není tato skutečnost překvapivá vzhledem k postavení těchto zemí z hlediska zahraničních investic.

Pokud bychom se zaměřili na mimoevropské země, potom vlastníci subjektů na českém území pocházeli nejčastěji z USA a Japonska. Tyto subjekty tvořily v obou případech 1 % subjektů v zahraničním vlastnictví. Za zmínku stojí především výsledky z hlediska amerických subjektů, neboť v těchto subjektech docházelo v průměru k nejčastějším změnám z hlediska pracovních míst (tzn. realokace pracovních míst byla jedna z nejvyšších). Výsledky analýzy naznačují, že americké subjekty působící na českém trhu vykazují podobné tendence z hlediska realokace pracovních míst jako subjekty působící přímo v USA.⁷

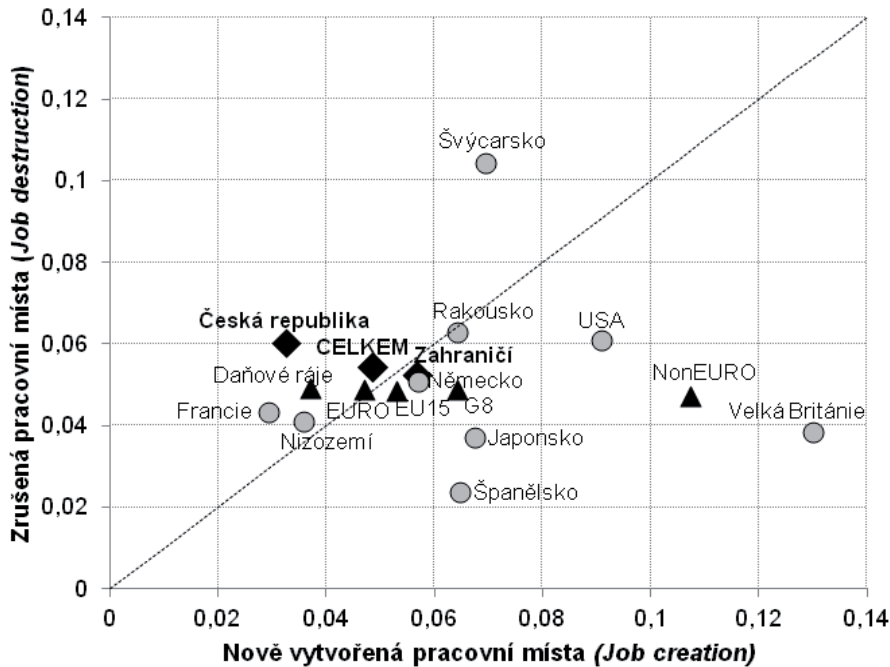
6 Výsledky Mann-Whitneyova testu potvrdily statisticky významné rozdíly na hladině významnosti $\alpha=0,01$ u následujících ukazatelů v závislosti na vlastnictví (v závorce p-hodnota): nově vytvořená pracovní místa v roce 2007 (0,000), zrušená pracovní místa v roce 2007 (0,000), noví zaměstnanci v roce 2007 (0,000), nově vytvořená pracovní místa v roce 2010 (0,000), zrušená pracovní místa v roce 2010 (0,000), noví zaměstnanci v roce 2010 (0,000). Na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ byl potvrzen statisticky významný rozdíl u ukazatele noví zaměstnanci v roce 2009 (0,023). Rozdíl nebyl potvrzen u těchto ukazatelů: odchází zaměstnanci v roce 2007 (0,801), nově vytvořená pracovní místa v roce 2008 (0,095), zrušená pracovní místa v roce 2008 (0,929), noví zaměstnanci v roce 2008 (0,469), odchází zaměstnanci v roce 2008 (0,549), nově vytvořená pracovní místa v roce 2009 (0,070), zrušená pracovní místa v roce 2009 (0,073), odchází zaměstnanci v roce 2009 (0,298) a odchází zaměstnanci v roce 2010 (0,777). Z hlediska vlastnictví tedy nebyly rozdíly mezi indikátory významné v letech 2008 a 2009, což potvrzuje, že se úroveň ukazatelů v subjektech v zahraničním vlastnictví přiblížila během ekonomické krize úrovni vykazované českými subjekty.

7 Viz např. Davis a Haltiwanger (1989) nebo Davis a kol. (1996).

Graf 1

Nově vytvořená a zrušená pracovní místa podle země původu vlastníků ekonomických subjektů podnikajících na území České republiky (průměrný údaj za období 2007-2010)

Pozn.: Zkratka EURO představuje země eurozóny. Zkratka NonEURO označuje všechny členské země EU, které nejsou zahrnuty do Eurozóny (bez České republiky). Daňové ráje zahrnují jak offshore lokality (Kajmanské ostrovy, ostrov Man, Britské Panenské ostrovy, Kypr, Lichtenštejnsko), tak země s výhodnějšími daňovými sazbami (Nizozemí, Lucembursko, Malta). Do skupiny G8 patří Francie, Německo, Itálie, Velká Británie, USA, Kanada a Rusko. CELKEM označuje výsledky za celý soubor ekonomických subjektů, tj. souhrn za subjekty s českým i zahraničním vlastnictvím. Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

4. Cyklická asymetrie z hlediska realokace pracovních míst

Realokace pracovních míst je v makroekonomických modelech využívána jako indikátor ekonomického cyklu. Zájem makroekonomů o tuto oblast narostl především poté, co byla empiricky prokázána asymetrie vývoje nově vytvořených a zrušených pracovních míst (*cyclical asymmetry*). Původní vícesektorové modely⁸ tento asymetrický vývoj vůbec neuvažovaly, a teprve poté, co byla na základě empirického výzkumu⁹ vyslovena domněnka, že realokace pracovních míst může výrazně ovlivňovat ekonomický cyklus, byl tento fenomén zapracován i do stávajících makroekonomických modelů. V současné

8 Jednotlivé modely viz např. Johnson (1962), Lucas a Prescott (1974), Hall (1979), Diamond (1981), Mortensen (1994), Hamilton (1988), Kydland a Prescott (1982), Long a Plosser (1983), Rogerson (1987), Hopenhaym a Rogerson (1993), Greenwood a kol. (1996).

9 Viz např. Lilien (1982) a Black (1990).

době existují dva hlavní proudy z hlediska úlohy realokace pracovních míst v rámci ekonomického cyklu. První z nich považuje realokaci pracovních míst za faktor, který stojí za samotným vznikem ekonomického cyklu (*allocation theories*). Druhý naopak tvrdí, že ekonomický cyklus ovlivňuje realokaci pracovních míst (*aggregate theories*).¹⁰

V tomto příspěvku se však nebudeme zabývat jednotlivými modely, ale zaměříme se na podstatu problému, tedy na specifika vývoje realokace pracovních míst během ekonomického cyklu. V ideálním případě bychom očekávali, že během recese budou pracovní místa rušena, a naopak – během expanze budou pracovní místa vznikat. Empirické výsledky však dokazují, že i během recese nová pracovní místa vznikají a během expanze jsou pracovní místa rušena (viz tabulky 2 a 3). Davis a kol. (1996) dále upozorňují i na asymetrii ve vývoji nově vytvořených a zrušených pracovních míst, neboť míra zrušených pracovních míst vykazuje během daného období vyšší variabilitu ve srovnání s nově vytvořenými pracovními místy (tzn. během expanze dochází k většímu poklesu četnosti rušení pracovních míst ve srovnání s nárůstem četnosti vytváření nových pracovních míst, a naopak – během recesí dochází ke zvýšení četnosti zrušených pracovních míst oproti četnosti vzniku nových pracovních míst). Existenci cyklické asymetrie realokace pracovních míst podle země původu vlastníků ekonomických subjektů ukazuje tabulka 4.

Tabulka 4

Cyklická asymetrie u tvorby pracovních míst podle země původu vlastníků ekonomických subjektů podnikajících na území České republiky

Vlastnictví (země původu)	Nově vytvořená pracovní místa (Job creation)		Zrušená pracovní místa (Job destruction)		Cyklická asymetrie (Cyclical asymmetry)
	Průměr	Sm. odch.	Průměr	Sm. odch.	
Česká republika	0,033	0,012	0,060	0,020	ANO
Německo	0,057	0,009	0,052	0,034	ANO
Nizozemí	0,036	0,013	0,041	0,024	ANO
Rakousko	0,064	0,020	0,063	0,007	NE
Francie	0,029	0,012	0,043	0,016	ANO
Španělsko	0,065	0,053	0,024	0,018	NE
Švýcarsko	0,070	0,065	0,105	0,053	NE
Velká Británie	0,130	0,106	0,038	0,030	NE
Japonsko	0,068	0,052	0,037	0,042	NE
USA	0,091	0,076	0,061	0,089	ANO

Pozn.: Průměr odpovídá průměrné hodnotě daného ukazatele v letech 2007-2010. Sm. odch. označuje směrodatnou odchylku daného ukazatele v letech 2007-2010.

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty.

10 Pro detailní informace o jednotlivých teoriích a modelech viz Davis a kol. (1996), Davis a Haltiwanger (1999), Hall (1998) nebo Schuh a Triest (1998).

Z tabulky 4 vyplývá, že rušení pracovních míst vykazovalo u některých vlastníků vyšší variabilitu než vytváření nových pracovních míst. Cyklická asymetrie realokace pracovních míst byla identifikována jak u vlastníků z USA, Německa, Nizozemí a Francie, tak i u subjektů v českém vlastnictví. Cyklická asymetrie nebyla potvrzena např. v případě rakouských, japonských nebo britských vlastníků.

Kromě samotných výsledků uvedených v tabulce 4 je však zajímavé i jejich srovnání se závěry studií provedených pro jednotlivé země. Davis a kol. (1996) potvrdili existenci cyklické asymetrie v případě USA a Broersma a Gautier (1997) v Nizozemí. Na druhou stranu Stiglbauer a kol. (2002) nepotvrdili její existenci v případě Rakouska. Stejně jako v předchozí části i zde výsledky naznačují, že zahraniční subjekty působící na českém trhu vykazují podobné tendence z hlediska realokace pracovních míst jako subjekty působící přímo v zemi původu.

Cyklická asymetrie realokace pracovních míst může být využita i pro hlubší analýzy ekonomického cyklu, např. může být díky ní odhadnut vliv agregátních a idiosynkratických šoků. Pro přibližný odhad agregátních vlivů slouží směrodatná odchylka (SO) čisté změny zaměstnanosti, která je srovnána s úrovní realokace pracovních míst, potažmo s nově vytvořenými a zrušenými pracovními místy. Z tohoto hlediska hrají např. v případě amerických vlastníků velkou roli agregátní šoky, zatímco u českých a rakouských je jejich vliv srovnatelný se šoky idiosynkratickými. I v tomto případě tyto výsledky odpovídají výsledkům studií provedených Davisem a kol. (1996) na území USA a Stiglbauerem a kol. (2002) na území Rakouska.

5. Mezinárodní srovnání

Výše uvedené výsledky naznačily, že zahraniční subjekty působící na českém trhu vykazují z hlediska realokace pracovních míst podobné tendence jako subjekty působící přímo v zemi jejich původu. V současné době však není možné tuto hypotézu potvrdit (anebo vyvrátit), neboť neexistují srovnatelné údaje za jednotlivé země. Obtížná dostupnost údajů o jednotlivých zemích je způsobena několika důvody. Jedním z nich je skutečnost, že kvantifikace ukazatelů spojených s pohybem zaměstnanců a pracovních míst je velmi náročná, a je tedy ve většině zemí stále chápána jako experimentální (nestala se zatím součástí oficiálních statistik).¹¹ V některých zemích není možné tyto ukazatele ani kvantifikovat, neboť zde nejsou prováděna vhodná longitudinální šetření.

Z výše uvedených důvodů proto nebude tato část zaměřena na přímý důkaz vztahu zahraničních subjektů na českém trhu práce a subjektů působících v jejich zemi původu, ale bude zaměřena spíše na srovnání úrovně realokace pracovních míst těch zemí, pro které jsou údaje dostupné. Výsledky studií pro vybrané země ukazuje tabulka 5.

Z tabulky 5 lze vyčíst, že jednotlivé země se velmi odlišují jak z hlediska četnosti vytváření a rušení pracovních míst, tak samozřejmě i z hlediska realokace pracovních

11 O velkém zájmu o podobné studie však svědčí mnohé srovnávací studie prováděné na úrovni OECD nebo EU, viz např. Schreyer (1996), OECD (2009) nebo Contini a kol. (1995).

míst. Při srovnávání jednotlivých zemí je však nutné pamatovat na to, že jsou ukazatele kvantifikovány pro odlišné časové období,¹² a v mnohých případech dokonce i pro jinak definované soubory ekonomických subjektů.¹³ I z tohoto srovnání je však patrné, že pro země kontinentální Evropy jsou charakteristické nižší toky pracovních míst, což potvrzuje i OECD (2009).

Tabulka 5

Průměrné hodnoty vybraných ukazatelů v příslušném období podle jednotlivých zemí

Země	Období	Nově vytvořená prac. místa (Job creation)	Zrušená prac. místa (Job destruction)	Čistá změna zaměstnanosti (Net empl. growth)	Realokace prac. míst (Job reallocation)
Dánsko ¹	(1989-1990)	0,139	0,145	-0,006	0,284
Nový Zéland ²	(2007-2009)	0,139	0,126	0,013	0,264
Kanada ³	(1978-1992)	0,134	0,121	0,013	0,255
Portugalsko ⁴	(2001-2006)	0,135	0,118	0,014	0,253
Švédsko ⁵	(1987-1995)	0,112	0,121	-0,009	0,233
Itálie ⁶	(1984-1993)	0,119	0,111	0,008	0,230
Česká republika⁷	(2007-2009)	0,090	0,106	-0,016	0,196
USA ⁸	(1973-1988)	0,091	0,103	-0,011	0,194
Rakousko ⁹	(1978-1998)	0,089	0,089	0,000	0,179
Německo ¹⁰	(1977-1989)	0,085	0,075	0,009	0,160
Francie ¹¹	(1987-1990)	0,081	0,074	0,007	0,155
Nizozemí ¹²	(1979-1991)	0,074	0,078	-0,004	0,152
Velká Británie ¹³	(1985-1991)	0,082	0,064	0,019	0,146
Česká republika¹⁴	(2007-2010)	0,057	0,051	0,005	0,108
Česká republika¹⁵	(2007-2010)	0,033	0,060	-0,028	0,093
Japonsko ¹⁶	(1995-2002)	0,034	0,047	-0,013	0,082
Španělsko ¹⁷	(1990-1996)	0,027	0,032	-0,005	0,059

Zdroj: **1** Leth-Sørensen a Bøegh-Nielsen (1995) **2** Page (2010) **3** Picot a kol. (1994) **4** Centeno a kol. (2009) **5** Persson (2000) **6** Contini a kol. (1995) **7** Podnikatelská sféra (subjekty s 10 a více zaměstnanci), vlastní výpočty **8** Davis a kol. (1996) **9** Stiglbauer a kol. (2002) **10** Boeri a Cramer (1992) **11** Abowd a kol. (1996) **12** Broersma a Gautier (1997) **13** Gallagher a kol. (1990) **14** Výsledky této analýzy – zahraniční vlastnictví **15** Výsledky této analýzy – české vlastnictví **16** Kiyota a Matsuura (2006) **17** Osuna (1999)

Kromě jednotlivých zemí jsou v tabulce 5 uvedeny i výsledky za Českou republiku, a to jak za soubor s 250 a více zaměstnanci definovaný pro účely této analýzy, tak

12 Kromě časového období je nutné odlišovat ukazatele vycházející z ročních, čtvrtletních a měsíčních dat. Davis a kol. (2006) totiž ukazují, že měsíční toky pracovních míst jsou zhruba desetkrát (a čtvrtletní dvakrát) nižší než toky za celý rok.

13 Např. Davis a kol. (1996) kvantifikovali ukazatele pouze pro zpracovatelský průmysl, Contini a kol. (1995) pro všechny soukromé subjekty, Broersma a Gautier (1997) pro subjekty zpracovatelského průmyslu s 10 a více zaměstnanci, Abowd a kol. (1996) pro subjekty s 50 a více zaměstnanci, atd.

i výsledky za subjekty podnikatelské sféry s 10 a více zaměstnanci. V případě České republiky se jedná o téměř identické období, a proto lze předpokládat, že stejně jako v ostatních zemích¹⁴ i v případě České republiky hraje velkou roli velikost subjektu, tzn. subjekty s menším počtem zaměstnanců častěji rušily, ale i vytvářely pracovní místa ve srovnání s velkými subjekty.

6. Závěr

Príspevek predstavil systém ukazatelů trhu práce, který propojuje hledisko zaměstnavatele s hlediskem zaměstnance, a umožňuje tak nový pohled na český trh práce během ekonomické krize. Všechny ukazatele charakterizující toky pracovních míst (počet nově vytvořených a zrušených pracovních míst) i toky zaměstnanců (noví a odchozí zaměstnanci) byly kvantifikovány zvlášť pro ekonomické subjekty v českém a zahraničním vlastnictví.

V rámci příspěvku byla prokázána stále trvající dualita mezi subjekty v českém a zahraničním vlastnictví. Z hlediska vývoje počtu pracovních míst a fluktuace zaměstnanců pocítily dopad ekonomické krize ve větší míře subjekty v českém vlastnictví. Ještě v roce 2007 byla v subjektech v zahraničním vlastnictví čistá změna zaměstnanosti kladná, zatímco v českých subjektech již zaměstnanost klesala. Po celé sledované období byly subjekty v zahraničním vlastnictví dynamičtější, ať už z hlediska realokace pracovních míst nebo fluktuace zaměstnanců. V roce 2009 zasáhla ekonomická krize vážněji subjekty v zahraničním vlastnictví a úroveň všech ukazatelů se přiblížila úrovni vykazované českými subjekty. V roce 2010 se však nůžky mezi oběma skupinami opět rozevřely a u subjektů v zahraničním vlastnictví došlo k výraznějšímu oživení.

Ukazatelem, který je makroekonomy využíván pro modelování ekonomického cyklu, je realokace pracovních míst. Ve sledovaném období byla prokázána asymetrie ve vývoji nově vytvořených a zrušených pracovních míst nejen v případě amerických, nizozemských nebo německých vlastníků, ale i v případě českých vlastníků. Cyklická asymetrie nebyla prokázána např. u rakouských vlastníků.

Ze srovnání výše uvedených výsledků s dosud publikovanými zahraničními studii lze předpokládat, že z hlediska ukazatelů trhu práce existuje úzký vztah mezi chováním zahraničních subjektů působících na českém trhu a chováním subjektů působících přímo v zemi jejich původu. Výsledky této analýzy totiž odpovídají výsledkům studií provedených pro vybrané země (např. USA a Rakousko), a to jak v případě existence cyklické asymetrie realokace pracovních míst, tak u volatility vybraných ukazatelů. Tuto hypotézu však není možné v současné době potvrdit, neboť neexistují srovnatelné údaje za jednotlivé země.

Kvantifikací ukazatelů trhu práce, které byly představeny v tomto příspěvku, se Česká republika zařazuje mezi několik zemí, které se touto problematikou zabývají.

---

14 Závislost četnosti vytvořených a zrušených pracovních míst na velikosti ekonomického subjektu prokázali např. Davis a kol. (1996) v USA, Konings a kol. (2002) na Ukrajině, Wagner (1995) v Německu, atd.

Další směr vývoje v této oblasti byl již naznačen výše – jako nejdůležitější se v současné době jeví nejen samotná kvantifikace těchto ukazatelů, ale je nutné harmonizovat i metodiky jednotlivých zemí, aby byly již kvantifikované ukazatele mezinárodně srovnatelné.

Literatura

- ABOWD, J. M.; CORBEL, P.; KRAMARZ, F. 1996. The Entry and Exit of Workers and the Growth of Employment: An Analysis of French Establishments [Working Paper No. 5551]. Cambridge, MA: NBER, 1996.
- BELZIL, C. 2000. Job Creation and Job Destruction, Worker Reallocation, and Wages. *Journal of Labor Economics*. 2000, Vol. 18, No. 2, pp. 183–203.
- BLACK, F. 1990. *Business Cycles and Equilibrium*. Cambridge, MA: Basil Blackwell, 1990. ISBN 0631174931.
- BLANCHARD, O.; FARUQEE, H.; DAS, M. 2010. The Initial Impact of the Crisis on Emerging Market Countries. *Brookings Papers on Economic Activity*. Spring 2010, pp. 263–307.
- BOERI, T.; CRAMER, U. 1992. Employment growth, incumbents and entrants. *International Journal of Industrial Organization*. 1992, Vol. 10, No. 4, pp. 545–565.
- BROERSMA, L.; GAUTIER, P. 1997. Job Creation and Job Destruction by Small Firms: An Empirical Investigation for the Dutch Manufacturing Sector. *Small Business Economics*. 1997, Vol. 9, No. 3, pp. 211–224.
- CENTENO, M.; MACHADO, M.; NOVO, A. A. 2009. Excess Turnover and Employment Growth: Firm and Match Heterogeneity [Discussion Paper NO. 4586]. Bonn: IZA, 2009.
- CONTINI, B.; PACELLI, L.; FILIPPI, M.; LIONI, G.; REVELLI, G. 1995. A study on Job Creation and Job Destruction in Europe. Study for the Commission of the European Communities. Torino: EC DG V, 1995.
- DAVIS, S. J.; FABERMAN, J. F.; HALTIWANGER, J. 2006. The Flow Approach to Labor Markets: New Data Sources and Micro–Macro Links. *Journal of Economic Perspectives*. 2006, Vol. 20, No. 3, pp. 3–26.
- DAVIS, S. J.; HALTIWANGER, J. 1989. Gross Job Creation, Gross Job Destruction, and Employment Reallocation [Working Paper No. E-89-33]. Stanford: Stanford University, The Hoover Institution, 1989.
- DAVIS, S. J.; HALTIWANGER, J. C. 1992. Gross Job Creation, Gross Job Destruction, and Employment Reallocation. *The Quarterly Journal of Economics*. 1992, Vol. 107, No. 3, pp. 819–863.
- DAVIS, S. J.; HALTIWANGER, J. C. 1999. Gross job flows. In ASHENFELTER, O.; CARD, D. (eds.). *Handbook of Labor Economics*. New York: Elsevier Science North-Holland, 1999, Volume 3, Part 2, Chapter 41, pp. 2711–2805.
- DAVIS, S. J.; HALTIWANGER, J. C.; SCHUH, S. 1996. *Job Creation and Destruction*. Cambridge, MA: The MIT Press, 1996. ISBN 0-262-54093-2.
- DIAMOND, P. 1981. Mobility Costs, Frictional Unemployment, and Efficiency. *Journal of Political Economy*. 1981, Vol. 89, No. 4, pp. 798–812.
- FRANKEL, J. A.; SARAVELOS, G. 2010. Are Leading Indicators of Financial Crises Useful for Assessing Country Vulnerability? Evidence from the 2008-09 Global Crisis [Working Paper No. 16047]. Cambridge, MA: NBER, 2010.
- GALLAGHER, C.; DALY, M.; THOMASON, J. 1990. The Growth of UK Companies 1985-87 and Their Contribution to Job Creation. *Employment Gazette*. No. February, pp. 92–98.
- GREENWOOD, J.; MACDONALD, G. M.; ZHANG, G. 1996. The Cyclical Behavior of Job Creation and Job Destruction: A Sectoral Model. *Economic Theory*. 1996, Vol. 7, No. 1, pp. 95–112.

- HALL, R. E. 1979. A Theory of the Natural Unemployment Rate and the Duration of Employment. *Journal of Monetary Economics*. 1979, Vol. 5, No. 2, pp. 153–69.
- HALL, R. 1998. Labor Market Frictions and Employment Fluctuations [Working Paper No. 6501]. Cambridge, MA: NBER, 1998.
- HAMILTON, J. D. 1988. A Neoclassical Model of Unemployment and the Business Cycle. *Journal of Political Economy*. 1988, Vol. 96, No. 3, pp. 593–617.
- HOPENHAYN, H.; ROGERSON, R. 1993. Job Turnover and Policy Evaluation: A General Equilibrium Analysis. *Journal of Political Economy*. 1993, Vol. 101, No. 5, pp. 915–38.
- JOHNSON, H. G. 1962. *The Two-Sector Model of General Equilibrium*. London: George Allen & Unwin, 1971. ISBN 0043301835.
- KYDLAND, F.; PRESCOTT, E. 1982. Time to Build and Aggregate Fluctuations. *Econometrica*. 1982, Vol. 50, No. 6, pp. 1345–70.
- KIYOTA, K.; MATSUURA, T. 2006. Employment of MNEs in Japan: New Evidence [Discussion Paper No. 06-E-014]. Tokio: RIETI (Research Institute of Economy, Trade and Industry), 2006.
- KONINGS, J.; KUPETS, O.; LEHMANN, H. 2002. Gross Job Flows in Ukraine: Size, Ownership and Trade Effects [Discussion Paper No. 675]. Bonn: IZA, 2002.
- LETH-SØRENSEN, S.; BØEGH-NIELSEN, P. 1995. SMEs and Job Creation. Příspěvek prezentovaný na OECD High-Level Workshop on SMEs: Employment, Innovation and Growth, Washington, D.C., 1995.
- LILIEN, D. 1982. Sectoral Shifts and Cyclical Unemployment. *Journal of Political Economy*. 1982, Vol. 90, No. 4, pp. 777–93.
- LONG, J. B.; PLOSSER, C. 1983. Real Business Cycles. *Journal of Political Economy*. 1983, Vol. 91, No. 1, pp. 39–69.
- LUCAS, R. E., JR.; PRESCOTT, E. 1974. Equilibrium Search and Unemployment. *Journal of Economic Theory*. 1974, Vol. 7, No. 2, pp. 188–209.
- MORTENSEN, D. T. 1994. The Cyclical Behavior of Job and Worker Flows. *Journal of Economic Dynamics and Control*. 1994, Vol. 18, No. 6, pp. 1121–42.
- OECD. 2009. *OECD Employment Outlook 2009: Tackling the Jobs Crisis*. Paris: Organization for Economic Cooperation and Development, 2009. ISBN 978-92-64-06791-2.
- OSUNA, V. 1999. Job flow dynamics is segmented labor markets: the effects of a reduction in firing costs in Spain [Working Paper No. 99-59]. Madrid: Universidad Carlos III de Madrid, 1999.
- PAGE, M. 2010. *Annual measures of job creation and destruction in New Zealand*. Wellington: Statistics New Zealand. ISBN 978-0-478-35302-0.
- PERSSON, H. 2000. Job Flows and Worker Flows in Sweden 1985-95 [Essays on Labour Demand and Career Mobility, Dissertation Series 40]. Stockholm: Swedish Institute for Social Research, 2000.
- PICOT, G.; BALDWIN, J.; DUPUY, R. 1994. Have Small Firms Created a Disproportionate Share of New Jobs in Canada? A Reassessment of the Facts. Příspěvek prezentovaný na Canadian Economics Association Meeting, Calgary, 1994.
- ROGERSON, R. 1987. An Equilibrium Model of Sectoral Reallocation. *Journal of Political Economy*. 1987, Vol. 95, No. 4, pp. 824–34.
- ROJÍČEK, M. 2010. Konkurenceschopnost obchodu ČR v procesu globalizace. *Politická ekonomie*. 2010, Vol. 58, No. 2, pp. 148–165.
- SCHLOSSER, Š. 2010. Tvorba zdrojů a užití HDP České republiky v roce 2009. *Statistika*. 2010, Vol. 47, No. 4-2010, pp. 275-295.
- SCHREYER, P. 1996. SMEs and Employment Creation: Overview of Selected Quantitative Studies in OECD Member Countries [Working Paper No. 1996/4]. Paris: Organization for Economic Cooperation and Development, 1996.
- SCHUH, S.; TRIEST, R. 1998. Job Reallocation and the Business Cycle: New Facts for an Old Debate. In: Fuhrer, J.; Schuh, S. (eds.). *Beyond Shocks: What Causes Business Cycles?* Boston: Federal Reserve Bank of Boston, 1998, pp. 271-337.

- SINGER, M. 2009. Dopad světové krize na finanční sektor v ČR. Přednáška pro Czech & Slovak Professional Community, Praha, 2009.
- STIGLBAUER, A. M.; STAHL, F.; WINTER-EBMER, R.; ZWEIMÜLLER, J. 2002. Job Creation and Job Destruction in a Regulated Labor Market: The Case of Austria [Working Paper No. 0205]. Linz: Johannes Kepler University of Linz, 2002.
- TONG, H.; WEI, S. 2009. The Composition Matters: Capital Inflows and Liquidity Crunch during a Global Economic Crisis [Working Paper No. 15207]. Cambridge, MA: NBER, 2009.
- TORNQUIST, L.; VARTIA, P.; VARTIA, Y. 1985. How Should Relative Change Be Measured? *The American Statistician*. 1985, Vol. 39, No. 1, pp. 43–46.
- WAGNER, J. 1995. Talkin' 'bout Job Generation: Firm Size and Job Creation in Germany [Working Paper No. 143]. Lüneburg: University of Lüneburg, 1995.
- ZAMRAZILOVÁ, E. 2007. Přímé zahraniční investice v české ekonomice: rizika duality a role trhu práce. *Politická ekonomie*. 2007, Vol. 55, No. 5, pp. 579–602.

THE ROLE OF THE FOREIGN OWNERSHIP IN JOB AND EMPLOYEE FLOWS

Kateřina Duspivová, University of Economics, Prague, Nam. W. Churchillilla 4, CZ - 130 67 Praha 3; TREXIMA, spol. s r.o., Tř. T. Bati 299, CZ – 764 21 Zlín-Louky (duspivova@trexima.cz)

Abstract

In the global world, the special focus of the paper is on the potential effects of foreign ownership on job and employee flows during the recent economic crisis. The initial hypothesis is that the foreign-owned economic subjects may be more often subject to the excessive negative effect caused by the economic downturn compared with those of domestic ownership. Keeping this in mind, we quantify the extended set of employment indicators concerning job creation and job destruction as well as hires and separations according to the ownership of the economic subjects running their businesses in the Czech Republic in the period 2007-2010 and discuss which economic subjects have suffered the consequences of the current crisis. The results show that job destruction varied more than job creation which corresponds to cyclical asymmetry investigated by previous studies.

Keywords

Business cycle, employment, job creation, job destruction, employee flows, foreign ownership

JEL Classification

E24, F23, J63